

Nem hozhatnak több hulladékot az országba

Somogyi Orsolya

Nem tolerálja a továbbiakban az illegális hulladéklerakást a kormány – jelentette ki Palkovics László a Magyar Nemzetnek adott interjújában. Az innovációs tárca vezetője hangsúlyozta: a kormány megállítja a külföldi hulladék és szennyvíziszap Magyarországra áramlását is. Az erőművekben és a távhőtermelésben felhasználható háztartási hulladék jelentősége növekedhet, a Mátrai Erőműbe is több ilyen alapanyag juthat, de a létesítmény bezárása egyáltalán nem opció a miniszter szerint. Palkovics László jelezte azt is, hogy ma már világosan látszik: nincs szükség új, nagy méretű hulladékhasznosító mű megépítésére, ezért a beruházásra elkülönített ötvenmilliárd forintot a kisebb létesítmények korszerűsítésére szánják.

Interjú a 16. oldalon

Tiszta Magyarországot szeretnénk

Már világos, hogy nincs szükség új, nagy méretű hulladékhasznosító mű megépítésére

Megállítja a külföldi hulladék és szennyvíziszap Magyarországra áramlását a kormány, ennek érdekében változtat a jogszabályon – hangsúlyozta a Magyar Nemzetnek adott interjúban az innovációs tárca vezetője. Palkovics László egyúttal leszögezte: a kormány nem tolerálja a továbbiakban az illegális hulladéklerakást. Az erőművekben felhasználható háztartási hulladék jelentősége növekedhet, a Mátrai Erőműbe is több ilyen alapanyag juthat, de a létesítmény bezárása egyáltalán nem opció a tárcavezető szerint.

Somogyi Orsolya

– Hogyan állítják meg a külföldről beáramló hulladékot, mi a jogszabályváltoztatás háttere?

– Magyarország a harmadik legnagyobb szennyvíziszap-importőr Németország és Franciaország után, ám itt nincs olyan technológia és kapacitás, ami ezt indokolná. A szennyvíziszap a megfelelő kezelés után felhasználható a mezőgazdaságban magas energia- és tápanyagértékű terméként. Magyarországon viszont alapvetően rekultivációra használják, ami jellemzően azt jelenti, hogy egyszerűen betöltik egy bányagödörbe és otthagyják. Ez messze nem optimális felhasználás, és ha csak ez a cél, akkor nem éri meg behozni Horvátországból, Szlovéniából, Ausztriából. A kormány ezért döntött arról, hogy nem ad ki új engedélyt a behozatalra nyár óta.

– Mit volt még szükséges frissíteni a hulladékstratégiában?

– Évente Magyarországon mintegy hétmillió tonna ipari és egyéb gazdasági hulladék képződik, de ezeket az adott szektorok megfelelően kezelik. Emellett keletkezik évente 3,7 millió tonna kommunális hulladék, amelynek a felét valamilyen formában feldolgozzuk, akár komposztálással, akár anyagában újrahasznosítással. Ám egyelőre nincsenek meg a kapacitásaink a teljes újrahasznosítható hulladékmennyiség feldolgozásához, ezért ennek nagy részét tároljuk. A fennmaradó 1,8 millió tonna nagy része ugyan szelektált és jellemzően lerakókba kerül, de az uniós előírások szerint ez a mennyiség nem lehetne több az összes kommunális hulladék tíz százalékánál 2035-re, és ezzel egyet is értünk. Viszont a kommunális hulladékból előállított, úgynevezett RDF tüzelőanyagot hasznosítani tudjuk, hiszen a fűtőértéke magasabb is a ligniténél. Erőművek és cementgyárak is felhasználják, ám sok tíz az a beföldi helyett inkább importszemetet tüzel. Ennek okaként elhangzott az a nehezen értelmezhető kijelentés több forrásból is, hogy a magyar RDF minősége nem olyan jó, mint a nyugat-európaié, de én emögött is a kapuzétnál vélemezem. A becslésünk szerint a megfelelő szelektálással évente egymillió tonnára csökkenhet az RDF mennyisége.

– Megépülhet a régóta tervezett, a rákospalotai szemétképzőéhez hasonló méretű hulladékhasznosító mű?

– Ma már világos, hogy a Huha 2 beruházásnak nem kell megvalósulnia, hiszen a jelenlegi országos égetőkapacitás és a prognosztizált keletkező hulladék mennyisége nagyjából megegyezik. Ám nem mindegy, hogy hol állnak rendelkezésre ezek az erőművek. A távfűtés – mint az egyik legkörnyezetkímélőbb fűtési mód – minden valószínűség szerint igényelni fogja a kisebb hulladékgéteket megjelenését. A fővárosi hulladékhasznosító mű és a Mátrai Erőmű RDF-kapacitása egyaránt nagyjából 400 ezer tonna, ezeken kívül van még néhány kisebb hulladékgétező mű Magyarországon. Mindezek miatt azt az ötvenmilliárd forintot, amely jó néhány éve áll a Huha 2 finanszírozására a költségvetés számláján, a kisebb hulladékhasznosító modernizálására, a kibocsátás csökkentését és az égetés ha-

tékonyágának növelését szolgáló fejlesztésekre fordítanánk.

– A Mátrai Erőmű hulladékgétező kapacitása is nőhet? A létesítmény jövője sokaknak a bezárást jelenti, noha elindult az átalakítása. Mit gondol ezekről a felvetésekről?

– Világosra nehéz kérdés a széntüzelés kivezetése az áramtermelésből,

ruházások kivételére, már el is kezdődött a jelentős méretű napelempark segítségével a rekultiválás, és ezen az úton folytatódhat az iparterület átalakulása. Emellett pedig azt is megvizsgáljuk, hogyan növelhető a Mátrai Erőmű hulladékgétező kapacitása.

– Mindez a Nemzeti energiagrátiába is bekerül?

– Az energiagrátiát a jövő év elején nyújtjuk be a kormánynak. A csomag egyik kiemelt területe az energiahatékony és megújuló távhőprogram, amelynek keretében zöldítjük és versenyképesebbé tesszük a távhőszektort. Ez magában foglalja az anyagukban nem hasznosítható hulladékok fokozottabb felhasználását a hőtermelésben.

termelő atomeróművek leszerelésében kell gondolkodni, hanem abban, hogy a technológiával járó problémákat megoldjuk. Ezek egyike, hogy az atomerómű elhasznált fűtőanyagának radioaktív sugárzási szintje a jelenleg bevetett kezelést követően háromszázezer-öt-százezer év alatt esik vissza a természetes szintre. Ezt az időt az ezredrészté- re lehet csökkenteni a transzmutáció eljárásával, aminek az elmélete ugyan nem új, az áttörés mégis várat magára. Az elgondolás gyakorlatba ültetéséhez a szegedi ELI lézerközpont megfelelő környezetet biztosít. A francia, amerikai és japán egyetemek közreműködésével idén kezdődött munka legkésőbb 15 év múlva hozhat használható technológiával járó eredményt.

kutatóhálózatunk kifejezetten alapkutatással foglalkozik, és tavaly egyetlen szabadalmat sem jegyzett be. Nem szabad megállni egy tudományos cikk publikálásánál, hanem az eredményt a gyakorlatban kell hasznosítani. Módosításra szorult az is, hogy a mindenkori magyar kormány 2003 óta nem adott elegendő forrást a kutatásokhoz, ezért mi megnöveltük az állami finanszírozás mértékét, 2020-ban már 25 százalékkal több jut erre a célra. Hiányzik továbbá az egyetemek, a kutatóintézetek és a vállalatok közti együttműködés, ezért a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatalknak feladatult szabtuk, hogy ne csak a pénz kiutalásával foglalkozzon, hanem szervezze meg az együttműködések. Ezt meg is tette,

Palkovics László: A Mátrai Erőmű bezárása nem opció, a cél a dolgozók és az infrastruktúra megtartása a korszerűsítés mellett

Fotó: Teknős Miklós

ez Magyarországon egyedül a Mátrai Erőművet érinti. Szeretném leszögezni, hogy semmi nem indokolja a létesítmény bezárását, ez egyáltalán nem reális opció. Miután a magyarországi áramtermelés mintegy 15 százalékát nyújtja, ezt a hatalmas, 950 MW-os kapacitást helyettesíteni kellene valamivel, ha kivonnánk a rendszerből. Kétezer-egyszáz-an dolgoznak ott, az ő családtagjaikkal együtt tízezer ember megélhetése kerülne veszélybe a létesítmény bezárásával. Az ottani infrastruktúrát pedig kár lenne kihasználatlanul hagyni. A cél ezért a dolgozók és az infrastruktúra megtartása úgy, hogy közben a létesítmény korszerűsödik. A Mátrai Erőmű lignitet tüzel, ami a jelen technológiai szinten valóban nem használható fel környezetbarát módon. Az egyik megoldás az, hogy a lignittüzelést leállítjuk egészen addig, amíg a tüzelésből származó szén-dioxid begyűjtésére nem áll rendelkezésre magas hatásfokú, tiszta technológia. Ezzel márpedig érdemes számolni, hiszen Magyarország egyetlen igazán jelentős mennyiségben rendelkezésre álló, könnyen kitermelhető energiahordozója a lignit, amely tiszta szentes technológiák megvalósulása esetén hosszú távú ellátásbiztonságot alapja lehet. A hazai lignitvagyó igenis előny, és stratégiai energiatartalékként kell kezelni. Másfelől az erőmű a hazai villamosenergia-rendszer szabályozása szempontjából is jelentős szerepet tölt be, ezért a jövőben megfontolandó új, rugalmas gázüzemi blokkok telepítése. A telephely egyébiránt pedig alkalmas a barnamezős be-

– Mi lesz a többi, köztük az illegális lerakott hulladék sorsa?

– Meg kell találnunk a műanyag-hulladékok megfelelő feldolgozási módját, ezzel párhuzamosan pedig meg kell állítanunk az illegális lerakást. Gyakorlatilag nincs Magyarországon olyan szellete, ahol ne lenne az árkokban, erdőszéleken hulladék. Ezt pedig nem tolerálunk tovább. A magyar társadalom a kormánynak ezen a téren egyértelműen feladatot szab, ezért mi is feladatot szabunk mindenkinek, aki érintett: az önkormányzatoknak a saját területükön meg kell szüntetniük a hulladéklerakást, akár úgy is, hogy az ehhez szükséges forrás biztosításához megemelik a helyi adót. Büntetni kell tetten érés- kor, de a bírságolás csak az egyik pillére a motivációnak. A másik összetevő a gyerekkori nevelés, pozitív motivációként pedig a betétdíjak bevezetését tudom említeni, én hajlanék erre minden csomagolóanyag kapcsán, és ez megkövetelné a 2025-ös visszagyűjtési kötelezettség teljesítését is.

– Egy speciális hulladék, a magas radioaktivitású, atomeróművi használt fűtőanyag kezelése is indult Magyarországon egy projekt. Hol tart a szegedi lézerközpontban a transzmutáció kutatása?

– Már elkezdődtek a kísérletek Szegeden az ELI lézerközpontban, ahogyan az eszközök gyártása is. Napjainkra egyértelművé vált, hogy nem teljesíthető a klímavédelmi célok a nukleáris energia hasznosítása nélkül. Ezért nem a szén-dioxid kibocsátása nélkül

– Ezáltal okajoggyá válhat a Boda térségbe tervezett mlyésgyi radioaktív-hulladék tároló?

– Magyarország a nemzetközi és uniós szabályozással összhangban alakítja a nukleáris hulladék elhelyezésére vonatkozó politikáját. Boda kapcsán egyelőre nem is tervekről, hanem csak kutatómunkáról, lehetséges telephelyfelmérésről volt szó.

– Mindenesetre a transzmutáció jelentős innovációs lépés lehet. A kutatás az egyik jele annak, hogy átalakult az innovációs környezet az elmúlt időszakban. Milyen tényezők indokolták a lépéseket?

– A mostani innovációs rendszer alapja a 2000-es évek elején alakult ki, azóta számos alkalommal változott, de eljött az ideje annak, hogy az alapoktól áttekintsük. Egyfelől nagyon büszkék vagyunk arra, hogy magas kutatás-fejlesztési potenciállal rendelkező cégek jönnek ide. Másrészt néhány egyetemünk az első három-négy száz helyezett között van, az Állatorvos-tudományi Egyetem Európa negyedik legjobbjára. Ám az EU innovációs rangsorában csak a huszonegyediket vagyunk, és ezt komolyan kell venni, ugyanis a vállalatok idelepteljesítését ez is befolyásolja. Szerencsére ezt az előnytelen helyzetet most kompenzáljuk más vonzerővel, de változtatni kell. A magyar kutatás-fejlesztési infrastruktúra jelenleg nem ki-egyensúlyozott, túl sok az alaputatás és kisebb az alkalmazott kutatás aránya, de ez csak azért van így, mert ilyen rendszer maradt ránk. Az akadémiai

ügynevezett Területi innovációs platformok alakultak.

– Az előttünk álló évben milyen ki- hívások kell megoldania az ITM-nek?

– Lenyeges a high-tech gazdaság továbbvittele. A legutóbbi időszakban idevonatkozóan a külföldi vállalatokat, megteremtettük a működési feltételeket, ami érinti a magyar kis- és középvállalatokat és egyetemeiket is. Ezért a magyar iparban hetvenszázalékos a high-tech aránya, annyi, mint Németországban vagy Dániában, míg Lengyelországban húsz, Kínában például negyven, az USA-ban ötven százalék. Ennek sok pozitív eredményét látjuk most, ezért is produkál ötszázalékos növekedést a gazdaság. De ez nem lesz mindig így, Magyarországnak nem tudja függetleníteni magát attól, ha a nemzetközi gazdaság ténylegesen elkezdi lassulni. Ezért a kilenc hónappal eelőtt megjelent gazdaságvédelmi akcióterv frissítése a jövő év elején már megjelenik. Fontos továbbá a magyar vállalatok támogatása a hatékonyságnövelésben: legyen lehetőségük tőkéhez jutni, technológiába fektetni, kutatás-fejlesztést indítani, külipiacokra menni. A harmadik nagy feladatkör pedig az energia- és klímapolitikák, a közlekedés és a hulladékgétezők foglalkoztatása. Fenntartható társadalom építünk, de a fenntarthatóságunk nem hitéleti kérdésekkell lennie, hanem konkrét feladatokra le kell bontani a cél eléréséért. Ez a három fő irányvonal, ami eddig is és jövőre is jellemzi a minisztérium munkáját.